

เทศน์เช้า วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันสงกรานต์ รัฐบาลบอกให้ทำบุญใกล้บ้าน ที่วัดที่ใกล้บ้านที่ไหนให้ทำบุญที่นั่น อยากให้ประชาชนได้ทำบุญกุศล วันสงกรานต์ ถ้าพูด ๒๔ ชั่วโมง พระอาทิตย์ขึ้น พระอาทิตย์ตก เหมือนกัน คือข้อเท็จจริงแล้วมันก็คือวันนั้นๆ เราสมมุติกันขึ้นมา สงกรานต์แต่ละพื้นที่ก็ไม่เหมือนกัน สงกรานต์ระหว่างประเทศไทย ประเทศพม่า ประเทศลังกา ก็ไม่เหมือนกัน แล้วของใครจริง? แต่มันเป็นความจริงตามสมมุติใช่ไหม สมมุติว่าเป็นวันสงกรานต์ เป็นวันแห่งครอบครัว

วันนี้เป็นวันครอบครัวนะ ให้พ่อให้แม่ให้ลูกให้หลานให้กลับไปชุมนุมกันที่บ้าน ให้ไปหา พ่อหาแม่ ความสุขอื่นใดเท่ากับคนในครอบครัวเรามีความสุขไม่มี

ความสุขนะ บุญกุศลในพระไตรปิฎกบอกว่า “ในครอบครัวยิ้มแย้มแจ่มใส แล้วมีความสุขร่วมกัน นั่นคือบุญ” บุญไม่ใช่ตัวเลขในธนาคาร บุญคือในครอบครัวเรานั้นยิ้มแย้มแจ่มใส แล้วคุยกันรู้เรื่อง มีแต่รอยยิ้มในบ้านนะ รอยยิ้มในบ้านนั่นแหละคือบุญนะ ถ้าบุญนะ บุญมันอยู่ที่นี้ มันอยู่ที่ความสุขในหัวใจของเราเนี่ย มันอยู่ที่ในครอบครัวเรามีความสุข นี่คือบุญ

ครอบครัวนะ วันนี้วันแห่งครอบครัว รัฐบาลให้เป็นวันครอบครัว เห็นไหมครอบครัวเล็ก ครอบครัวใหญ่ ในโลกนี้มีร้อยกว่าครอบครัว มีร้อยกว่าประเทศ รัฐบาลก็เป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นครอบครัวใหญ่ คุณทุกคนแสวงหา ถ้าใครเป็นผู้นำๆ แล้วผู้นำในบางบ้านนะ แม่เป็นผู้นำ ในบางบ้าน พ่อเป็นผู้นำ บางทีผู้หญิงเก่ง บางทีผู้ชายเก่ง บางทีเก่งร่วมกัน ถ้ามันมีความสมานฉันท์ มีความสามัคคี มีความเห็นอกเห็นใจกัน บุญมันเป็นอย่างนั้น

ทีนี้คำว่าบุญ คุณิ อำนาจเป็นไฟนะ เวลาสังคม ทุกคนอยากว่าสังคมๆ ทุกคนอยากมีอำนาจ ทุกคนอยากจะทำปกครอง ทุกคนอยากจะเป็นผู้นำ แต่นั่นนี่คือไฟ แต่คำว่าไฟ พระโพธิสัตว์ คุณิ เป็นกษัตริย์ เป็นจักรพรรดิ เป็นหัวหน้าสัตว์ เป็นต่างๆ พระโพธิสัตว์สร้างบุญบารมี เพราะอะไร พระโพธิสัตว์สร้างแต่คุณงามความดีใจ

อำนาจโดยธรรม อำนาจโดยกิเลส อำนาจโดยชั่ว อำนาจโดยความชั่ว อำนาจบิบบีสีไฟกันนะ อำนาจด้วยความชั่ว แต่อำนาจโดยธรรม แม้อำนาจโดยธรรม หรืออำนาจโดยธรรมก็แล้วแต่ แต่มันก็ร้อนเป็นไฟ แต่ในเมื่อเราเกิดมา เราเป็นสัตว์สังคม มนุษย์เป็นสัตว์สังคมนะ จะต้องมีผู้นำ สังคมนั้นจะต้องร่มเย็นเป็นสุข มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องอยู่ร่วมกัน อาศัยกัน ก็ต้องมีกติกามาเพื่อสังคม

ในบ้านเราก็เหมือนกัน พ่อแม่เป็นใหญ่ คุณย่าตายายนะมีมา มีพ่อแม่เป็นใหญ่ พ่อแม่เลี้ยงดูลูกขึ้นมา เวลาลูกเรา ลูกมีอำนาจต่อรองนะ คุณิ มันร้องไห้ มันเรียกร้องของมันนะ อำนาจต่อรองมันมีแล้ว อำนาจมีอยู่ในตัวเรา อำนาจมีอยู่ทุกที่เลย แต่คนใช่หรือไม่ใช่ คนควบคุมเป็นหรือไม่ใช่ คุณิ เวลามันต่อรองเรา ต่อรองพ่อแม่ใจอ่อนหมดคนนะ พ่อแม่กลัวให้ทั้งนั้นเลย อำนาจต่อรองของมัน อำนาจต่อรองของเรา อำนาจในหัวใจของเรา จะบอกว่าสังคมจากภายนอก ธรรมะสอนให้นะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา นะ อยู่โคนต้นโพธิ์องค์เดียว เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี้ อำนาจของเรา นะ อยู่ในหัวใจของเรา

เรามองแต่สมบัติจากภายนอก สมบัติจากภายนอกมันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย คำว่าปัจจัย ๔ ปัจจัยเครื่องอาศัยที่มนุษย์ขาดไม่ได้ ศาสนาพุทธเรา พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้เลย ต้องมีปัจจัย ๔ เป็นเครื่องอาศัยของมนุษย์ ปัจจัยเครื่องอาศัย วิญญาณาหารของเทวดา ผัสสาหารปัจจัยอาศัยของพรหม นี่ไง คนเกิดมาต้องมีอาหารทั้งนั้นนะ ในวิญญูะ ในการเกิด เกิดในชาติใดภพใด อยู่ได้อย่างไร กินอาหารอย่างไร ดำรงชีวิตอย่างไร เห็นไหม ปัจจัยเครื่องอาศัยมันเป็นบุญกุศล มันมีบุญกุศลเป็นตัวสมุฏฐาน เป็นตัวต่อเนื่อง ถ้าเราทำบุญกุศลของเรา มา ทำไมเรามีมุมมองที่ดี มุมมองนี้สำคัญมากนะ

มนุษย์สมบัติ เกิดเป็นมนุษย์สมบัตินี้ อริยทรัพย์ แล้วเกิดเป็นมนุษย์สมบัติเป็นอริยทรัพย์ มนุษย์ที่ทำแต่ความเลวให้กับตัวเอง เอาอริยทรัพย์มาทำแต่สิ่งที่เป็นบาปอกุศลให้กับใจของตัวเอง

เกิดมาเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ แล้วเอาอริยทรัพย์มาทำคุณงามความดีให้กับตัวเอง ทำบุญกุศลให้กับตัวเอง นี่เอาอริยทรัพย์มาสร้างบุญกุศลต่อไป จนถึงที่สุดนะ

เราเชื่อมั่นในศาสนาของเรา ในศาสนาของเราสอนให้พ้นจากทุกข์เลย พ้นจากทุกข์นะ กุสลา ธรรม อกุสลา ธรรม เวลาสวดอภิธรรมกัน เวลาคนตายก็ กุสลา ธรรม อกุสลา.. ไม่รู้เรื่อง! แต่ในศาสนาพุทธสอนทำดี ทำชั่ว.. กุสลา ธรรม เราได้อริยทรัพย์มา เราจะทำกุศลใหม่ ได้อริยทรัพย์มา ได้สมบัติมนุษย์มา ทำกุศลใหม่ นี้อะไรก็ทำอะไรเลย วันๆ หนึ่งก็นอน เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วไม่มีอะไรหรอก เกิดเป็นมนุษย์เสวยสุข พอตายไปก็จบกัน มันไม่ทำอะไร มันไม่ทำอะไรมันจะได้อะไร ขึ้นมาละ ถ้ามันจะได้อะไรขึ้นมา เรามีศรัทธาความเชื่อ

คุณ ศาสนาเรามีคุณค่ามาก แต่คนมองข้ามไป ไปอยู่ทางตะวันตกนะ เวลาเขาทุกข์เขาอยากกัน เขาไปหาจิตแพทย์ เสียเงินให้เขาพูดถอนความทิฐิ ถอนอุปาทานในหัวใจ เราไปหาพระหาเจ้านะ เวลาพระเจ้านี้ธรรมโอสธ นี่สั่นคลอนหัวใจของเรา ถ้าธรรมจะออกจากครูบาอาจารย์ของเรา จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง มันจะซึมเข้ามาในหัวใจของเราเลย ก็เลสมันอยู่ที่หัวใจของเรา ความสุข ความทุกข์ ความพอใจในบ้าน ความยิ้มแย้มแจ่มใสในบ้าน ถ้าหัวใจนี้มันลงกันได้ หัวใจมันเป็นใจที่เป็นธรรมนะ

พ่อแม่เกิดมา พ่อแม่ทุกข์ยากเพราะเรา พ่อแม่เกิดมานะ คุณ อุ้มท้องมากับเราแล้ว คลอดเรา มาแล้วยังหาอยู่หากินให้เรา พ่อแม่มีบุญคุณใหม่ เราจะคิดถึงพ่อแม่เราไหม คน บุญชนนะ ความผิดพลาดมันมี มันเป็นเรื่องธรรมดา พ่อแม่ทำผิดมันเรื่องธรรมดา มันทำผิดอยู่แล้ว คนทำถูกก็มี ทำผิดก็มี แล้วทำผิดนะ ผิดก็คือผิด ผิดก็ให้อภัยกัน ผิดก็แก้ไขกัน ทำถูก.. ทำถูกก็ส่งเสริมกัน สิ่งนี้เรื่องของครอบครัว

แล้วย้อนกลับเข้ามาถึงภายใน เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อำนาจต่อรองของจิต อำนาจต่อรองของกิเลส อำนาจต่อรองของธรรม ถ้าเราฟังธรรม แล้วเราพยายามสร้างภูมิปัญญา สร้างภูมิคุ้มกันนะ เวลาฟังเทศน์เข้าไป ได้ฉีควักชินเข้าไป ก็ธรรมขององค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้า เราไปฉีดวัคซีนเข้ามา วัคซีนมันป้องกัน แล้วมันป้องกันนะ มันก็ป้องกันจากเชื้อโรค จากการติดเชื้อจากข้างนอก

แล้วตัวมันเอง กิเลส อวิชชา มันฝังมาอยู่กับใจ มันเป็นตัวขับเคลื่อนใจมากับเรา จะเอาอะไรไปป้องกันมัน จะเอาอะไรไปจำกัดมัน มันก็มีสติ มีศีล สมาธิ ปัญญา สติยับยั้งไว้ก่อน เวลาความคิดขึ้นมา ในครอบครัวเรา เราเคารพพ่อแม่ของเรา เราเคารพทุกคนในบ้านของเราทั้งนั้นนะ แต่ทำไมหัวใจเรามันเรียกร้องล่ะ หัวใจเรามันอยากออกไปข้างนอกล่ะ หัวใจมันเห็นคนนอกบ้านเราใหญ่กว่าคนในบ้านนะ คนนอกบ้านมีความสำคัญไปหมดเลย นี่มันทำขึ้นมาเพราะเหตุใด...นี่ถามมัน! ถามมัน! ต้องถามมัน ถามความคิดเรา พอถามมันนะคือสตินะ พอสติแล้วได้ถามความคิด มันอายุ เวลากิเลสมันขึ้นมา ความคิดมันพุ่งชานมันขึ้นมา มันมีกำลัง อำนาจของกิเลสมันรุนแรงมาก มันใช้อำนาจของมันคิดไปตามกระแสของมัน แล้วเราตั้งสติยับยั้งมัน

ถามมัน.. คำถาม ถ้าไม่มีสติ ถามได้ไหม คำถามคือฝึกสตินะ

เขาว่าสติ สติ สติ ฝึกสติ.. สติอยู่ไหน สติ ไม่รู้จักสติ

สติ คือ การระลึการู้สึกตัว

การระลึกรู้ คือ สติ

พอสติมันระลึกรู้ขึ้นมา มันมีปัญญาขึ้นมา มันยับยั้ง.. ถามตัวมันว่า ที่เราคิดอยู่นี้มันถูกหรือผิด ถ้ามันผิดมันเป็นพาล อเสวนา จ พาลาน.. ไม่คบพาล ใจเรา อำนาจที่เกิดจากจิตมันมีอำนาจ มันเป็นพาล ถ้ามันเป็นสิ่งที่ดี ไปคบบัณฑิต บัณฑิตคือบัณฑิต สิ่งที่ดีมันดีขึ้นมา มันคิดสิ่งที่ดีแล้วเราก็ส่งเสริม สิ่งส่งเสริมขึ้นไป นี่ไง อำนาจต่อรองของเรา

ถ้าอำนาจต่อรองจากครอบครัว อำนาจต่อรองจากภายนอก อำนาจต่อรองจากสังคม แล้วระหว่างธรรมกับกิเลสในหัวใจมันต่อรองกัน นี่ครอบครัวข้างนอก ครอบครัวใหญ่ แล้วครอบครัว.. จิตนี้มันเกิดตายมา เอาอดีตชาติ เอาบุญเพณีสานุสติญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาทับซ้อนไว้ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก จิตจิตหนึ่งเวลาเกิดขึ้นมา อย่างเป็น

มนุษย์ตายแล้วซ่อนไว้ ศพนี่เป็นท่อนไม้ นะ ตายเกิดๆ ซ่อนไว้ๆ ล้นโลกนะ ล้นโลกนี้ คนๆ เดียวนี้ ล้นโลก ธรรมของพระพุทธเจ้าบอกเลย เราเกิดมาใครจะเสียใจร้องไห้ น้ำตาเก็บไว้นะ น้ำทะเลสู้ไม่ได้ ถ้าเก็บไว้แต่ละชาติ ถ้าเก็บไว้ได้นะ แต่นี่มันเป็นอนิจจัง มันแปรสภาพตลอด เราก็เลยโดนกิเลสหลอกทุกวันนี้ไง “เอ้อ.. เกิดมาก็ชาตินี้แหละ เกิดมาก็ทุกข์ก็ยาก เกิดมาแล้วก็มีความลำบากลำบาก.. มันจะเกิดไปเรื่อยๆ ในเมื่อมันมีวิชาอยู่ แรงขบมืออยู่ สสารมีอยู่ ตัวสันตติในจิตมันมีอยู่ มันขับเคลื่อนไปตลอดเวลา ธรรมะนี่ยับยั้งๆ

ถึงมันจะต้องเกิดอีก เราจะต้องเกิดอีกนะ ในเมื่อสิ่งที่เชื้อไขที่ดี พลังงานที่บวก พลังงานที่ดี มันทำให้เราเกิด พอประทังไง พอประทังชีวิต เราเกิดมาเราทุกข์เรายากเพราะอะไร เพราะสิ่งที่เราทำมา มันดีหรือชั่ว กรรมดีส่งผลขึ้นมา เราก็มีความสุขมันเย็นเป็นครั้งหนึ่ง เวลากรรมชั่ว กรรมที่ทำกับใครไว้ก็แล้วแต่ มันตอบสนองเรา..

อุบัติเหตุ คือ กรรม อุบัติเหตุ จังหวะและโอกาสลงตัวพอดีเลย ลงตัวทุกที มันเจ็บปวดทุกที เวลากรรมมันให้ผล เราก็ต้องยับยั้ง พอกรรมมันให้ผลแล้ว เพราะกรรมมันให้ผลนะ สิ่งนี้เราทำมาแล้วนะ เราทำมา สิ่งที่ทำมา.. กุสลา ชัมมา อกุสลา ชัมมา.. พอเราทำมานะ เราก็มีสติยับยั้ง ในปัจจุบันธรรม แก่กันที่ปัจจุบันนี้ อดีต-อนาคต แก่กิเลสไม่ได้ แต่อดีต-อนาคต ส่งผลมาให้ปัจจุบันนี้ ส่งผลให้เป็นเรา

ในปัจจุบันนี้เรามีสติสัมปชัญญะ ในปัจจุบันนี้เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนปัจจุบันธรรม คนเรานะ ดีหรือชั่วจากอดีตมานะ เราไปแก้ประวัติศาสตร์ไม่ได้ เราไปแก้ตอนเป็นเด็ก ไปแก้ตอนเวลาที่ผ่านมาแล้วไม่ได้ เวลาที่ผ่านมาแล้วมันขับเคลื่อนมาในปัจจุบันนี้แล้วนะ ตั้งสติ สติเราตั้ง ธรรมะพระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ไง นี่ธรรมะพระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้

“โอปนยิกอ.. ร้องเรียกสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม ร้องเรียกสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม” ก็ดูหัวใจคุณนี่ ใจ ความทุกข์ความยากในใจ ดูหัวใจเรา เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม เรียกร้องสติสัมปชัญญะ เรียกร้องปัญญาของเรา กลับมาทบทวนตัวเรานะ ทบทวนความดีความชอบของตัวเอง

ครอบครัวนี้สำคัญมากนะ ครอบครัวนี้มันจะพาเกิดพาดายอีกนะ มันจะดันไปเกิดเป็นพ่อเป็นลูก ไปเกิดอีกนะ เราจะเป็นลูกอีก เราจะไปเกิดในครรภ์อีก แล้วเราเกิดมาเป็นผู้ใหญ่อีก แล้วเราจะ เป็นพ่อเป็นแม่ แล้วเราจะเกิดอีกๆ เกิดอีก

ถ้ามันเกิดดี มันก็พอทน พระโพธิสัตว์เกิดแต่สิ่งที่ดีๆ เราเกิดอีก เราก็เกิดแต่สิ่งที่ดี มันเป็นที่ ฟังอาศัยนะ ธรรมะเท่านั้นเป็นที่พึ่งอาศัย ธรรมนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เธอจงมี ธรรมเป็นที่พึ่งเถิด เธอจงอย่ามีสิ่งใดๆ เป็นที่พึ่งเลย” ที่พึ่งในโลกนี้ไม่มี เราจะพึ่งอะไรล่ะ? เงินนะ พอรัฐบาลลอยค่าก็หมดค่าแล้ว จะพึ่งเพชรก็กินไม่ได้ จะพึ่งอะไร? จะพึ่งอะไร?

“เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด”

แล้วธรรมมันอยู่ที่ไหน ธรรมมันอยู่ที่ไหน ก็วิ่งหากันนะ ธรรมนะ พระพุทธเจ้าสอน ซึ่ง กลับมาที่ความรู้สึกเรานี้ ใจนี้ เห็นไหม สิ่งนี้สัมผัสธรรมได้ ความสุขเราก็สัมผัสได้ ความทุกข์เราก็ สัมผัสได้ เรารู้แล้ว ไฟเราก็เคยสัมผัส ความเย็นเราก็เคยสัมผัส สิ่งใดก็สัมผัสแล้ว เราก็เลือกสิ แต่ก็ เลือกไม่เป็นอีก ทนแรงขบคือกิเลสไม่ไหว ทำไมเราไม่ยับยั้งมัน

“จงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด”

เราเป็นพุทธศาสนานะ รัฐบาลเขาให้เป็นวันหยุด ให้เป็นวันแห่งครอบครัว ในครอบครัวเรา นี้กลับบ้าน มีพ่อ มีแม่ พุดคุยกันด้วยความชื่นบาน นี่ก็ถึงอย่างไรก็กลับมา พ่อแม่นะ คอยนั่งดูเลยนะ รถเข้ามาเมื่อไหร่ ลูกกลับมาเมื่อไหร่ พ่อแม่ ลูกมาแล้วนะ จะเย็นใจ แคเรากลับบ้าน แม่ก็ชื่นใจแล้ว แต่ลูกชาวบ้านเขากลับมาหมดเลย ลูกเราไม่เห็นหน้า พ่อแม่นะหัวอกแห่งตรม ทุกข์ตรมในหัวใจ นี้ วันแห่งครอบครัว สุขจากข้างนอก

แล้วศาสนานี้ชุ่มเย็นในหัวใจ เราพยายามดึงกลับมา ดึงเข้ามาในหัวใจของเรา ศาสนาเหมือน ออกซิเจน ใครหายใจ หายใจเข้าไปปอดอยู่ตลอดเวลา ศาสนาเป็นสมบัติสาธารณะ ใครทำก็ได้ ใคร ไม่ทำก็อด ออกซิเจนนะทุกคนมีสิทธิหายใจ ไม่หายใจ ๕ นาทีนะสมองตายแล้ว แต่ธรรมะมีอยู่ คั้น ไม่หายใจ แล้วบอกมีชีวิตนะ คุณสิ มันโง่งขนาดนั้นนะ คนนะ อวดรู้ อวดเห็น รู้ธรรมเห็นธรรม เก่งไป

หมดเลย สมอมันตาย มันเลยไม่เป็นประโยชน์สิ่งใดๆ เลย เราต้องเตือนตัวเอง ใครโง่ ใครฉลาด สิ่ง
นั้นเป็นสมบัติภายนอก สิ่งของเราเราสัมผัสของเรา สุข ทุกข์ เราสัมผัสของเรา

“เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอยู่ตลอดเวลา “เธอจงมี
ธรรมเป็นที่พึ่งเถิด” แล้วเราจะหาไหม

พ่อแม่อาศัยกันชาตินี้ พ่อแม่อาศัยกันชั่วคราว นี่เป็นชั่วคราวนะ

แต่ถ้าใครมีธรรมเป็นที่พึ่งแล้วนะ มันจะมีอยู่กับใจตลอดไป เอวัง